

«Befolkningens tillit til og trygghet for at hjelpen er der når den trengs, er den største verdien helsetjenesten har»

Se leder side 661

Nå som pandemien er over

Norske helsemyndigheter satte i gang en rekke forebyggende tiltak mot influensapandemien i 2009. Effekten av slike tiltak, blant annet vaksinering og hygienråd, er vanskelig å vurdere. En studie basert på refusjonskrav fra alle legevaktleger viste færre kontakter for andre infeksjonssykdommer. Pandemihåndteringen var en stor belastning for kommunehelsetjenesten.

Side 662, 675, 680

Biologi og erfaring

Erfaring påvirker menneskets biologi. Både eksistensielle betingelser og biomolekylære forhold i kroppen bidrar til utvikling av helse og sykdom. Vi trenger en bedre forståelse av samspillet mellom biografi og biologi og en syntese av ny vitenskapelig kunnskap fra flere fagfelter, skriver tre leger tilknyttet allmennmedisinske forskningsenheter.

Side 683

Søvnvansker er vanlig ved psykisk sykdom

Søvnproblemer oppstår ofte før symptomer på psykisk sykdom og bør diagnostiseres og behandles som egne tilstander. God behandling av søvnforstyrrelser kan bedre symptomer og prognose ved psykiske lidelser, spesielt ved affektive lidelser, angstlidelser og schizofreni.

Side 688

Neonatal tetanus på Vestmannaeyjar

På begynnelsen av 1800-tallet var stivkrampe blant nyfødte et stort helseproblem på den islandske øygruppen Vestmannaeyjar. Sykdommens årsak var ukjent. Den danske legen Peter Anton Schleisner innførte i 1847 flere forebyggende tiltak, blant annet råd om bedre hygiene, kostholdsendringer og mer amming, foruten behandling med kopaivabalsam rundt barnets navle. Hvilken betydning hadde disse tiltakene for den påfølgende nedgangen i barnedødeligheten?

Side 701

Hva døde Chopin av?

Den polske komponisten Frédéric Chopin var i store deler av sitt liv plaget med dyspné, hemoptyse, luftveisinfeksjoner, diaré og vekttap. Han døde bare 39 år gammel. Man har ment at dødsårsaken var tuberkulose. De siste årene er flere andre diagnoser blitt foreslått, blant annet cystisk fibrose og α_1 -antitrypsinmangel.

Side 707

God påske!

Årets påske er nesten så sen som den kan bli. Den seneste dato påskesøndag kan falle på, er 25. april, og i år faller den på den 24. Dermed spøker det for skiføret mange steder, men det blir kanskje ekstra muligheter for lesing og ettertanke? I tillegg til et variert utvalg artikler som vi håper faller i smak, inneholder årets påskenummer en lang rekke bokomtaler som kan inspirere til videre fordykning.

Neste nummer kommer 6. mai.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Forsiden

Illustrasjon © Randi Matland

Spor i kroppen

Kroppen er levd liv. Den bærer våre gamle erfaringer og gir mening og sammenheng til våre nye. Slik blir vi individer. Livserfaringer har derfor biomedisinsk relevans, og det biologiske gjennomsnittsmennesket finnes ikke. Tar vi tilstrekkelig hensyn til det i medisinsk praksis? Side 683.